

tíðindablaðið

Útgevari: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Ein fjølmentur og samdur landsfundur

LANDSFUNDUR Føroya Javn-
aðarfloks varð hildin í norður-
landahúsinum um vikuskiftið.

ONGATÍÐ ÁÐUR hava so nógv
javnaðarfólk úr øllum landinum
leitað sær til ein landsfund sum á
hesum sinni. Tað politiska orða-
skifti var bæði drúgt og áhuga-
vert. Og tað var full semja um tøy
politisku málini.

FUNDARFÓLKÍÐ var samt um at
fordøma politikkin hjá sitandi
landsstýri og sitandi samgongu.
Fundurin tók undir við tí politikki
javnaðarflokkin hevur rikið í
andstöðu og eisini var fundurin
samdur um tann politikkin flokkin
eigur at seta í staðin fyri tann førða
politikkin hjá borgarligu samgongu-
ni tá flokkin aftur tekur við
stjórnarvaldinum.

INNANHÝSIS trupulleikarnir í
javnaðarflokkinum vóru eisini til
umrøðu á landsfundinum. Her
fann landsfundurin fram til eina
loysn sum full semja var um. Um
landsfund floksins kann tí sigast
at hann var bæði fjølmentur og
samdur. Samdur um at loysa
trupulleikarnar í flokkinum og

oddagrein

samdur um politikkin flokkin
hevur ført og skal føra framvið.

FLOKKURIN skal nú út í stríðið
uppundir komandi lögtingsval við
tí málsetningi at vinna valið og
aftur at taka við tí politisku
ábyrgdini og loysa teir ovurhonds
stóru trupulleikar føroyska sam-
felagið hevur at dragast við. Javn-
aðarflokkurin ætlar ikki at sleppa
sær undan hesum rættuliga
torføra arbeiði, men vil kenna sína
ábyrgd fyri hesum samfelagi, og er
tí til reiðar at taka hetta arbeiði á
seg.

TAÐ ER AT vóna at eitt munandi
stórt tal av veljarum er av somu
áskoðan sum landsfundur javnað-
arflokksins um vikuskifti. Av tí
áskoðan at javnaðarflokkurin er
einasta alternativ við tann mis-
eyðnaða politikkin hjá sitandi bor-
garligu samgonguni.

VIT FARA TIL val við tí vón at
javnaðarflokkurin eftir valið tekur
við leiðsluni bæði á tingi og í
landsstýri. Hinir hava nú í fyra ár
sýnt okkum hvussu eitt land skal
ikkí stjórnast. Nú skal javnaðar-
flokkurin vísa okkum hvussu eitt
land skal stjórnast.

læknahjálpi. Abyrgdin
liggur sostatt hjá skúla-
tannlæknunum og ikki hjá
sjúkrakassunum.

Gamlir menn

Tað er ikki beint at allir
stjórnarlimir eru farnir
um tøy sjeyti árin. Og
royndir vísa, at tað oftast
er teir eldri ið hava tær
bestu loysnirnar. — Góður
er gamal í ráðum.

At tann parturin ið
sjúkrakassarnir skulu
gjalda tannlæknunum nú
bert er 15% av samlaða
rokningini, kunnu sjúkra-
kassarnir ikki gera við.
Sjúkrakassans partur er
óbroyttur 50% av sátt-
málagjaldinum, men tað
verða kravd so nógv
onnur gjöld frá limunum,
at teirra partur kemur
heilt upp móti 85 av rok-
ningini. Í Danmark er tann
parturin ið Den offentlige
sygesikring letur ikki
størri enn í Føroyum,
nevnliga 50% av sáttmála-
gjaldinum fyri vanliga
tannlæknahjálpi.

Sjúkrakassarnir hava
einki ímóti fleiri veit-
ingum og talan hevur
verið um at veita regluliga
tannarekt og skuldu so
sjúkrakassarnir veita
størri endurgjald. Nú er
tað so flest allar staðir á
bygd, at tað eru skúla-
tannlæknarnir ið eisini
rekja vanliga tannarekt-
ina. Vit víga nógv tilfelli,
har børn skula eittast at
vera endaliga viðgjørð
undir skúlatannarektini
og stutta tíð eftir eru farin
til tannlæka og har fingið
viðgerðir fyri meira enn
trý túsund krónur. Einkí
er at undrast á, at menn
eru varnir ivøð nýggjum til-
tekum tá tilfelli sum hesi,
koma fyri.

Ólagaligir menn

Tað er helst eingin sjúkra-
kassamaður ið roknar tað
sum niðursetandi at verða
skýrður ólagaligur í sam-
ráðing við t.d. tannlækn-
ar. Og eindomi er tað ikki,
at tveir slíkir partar eru
ósamdir. Annar parturin
vil fyri einhvønn pris
draga so nógv til sín
sjálvs sum gjørligt, meðan
hin parturin skal ansa
eftir altíð at fáa endarnar
at rekka saman og fyri
hvert oyra sum verður
givið út skulu sjúkrakass-
arnir aftur til limirnar at
krevja meirgjaldið frá
teimum.

Góðkendur sáttmáli

Tað er skeivt, tá Marnar
Gaard sigur, at sáttmálin
ikkí er góðkendur. Sátt-
málin er góðkendur av
Sosialmálaráðnum, men
hava teir tikið fyrivarni
við einum protokollatið ið
gjørt var í samband við
eina kanning av kostnað-
arpartinum hjá tann-
læknunum.

Sáttmálin er uppsagdur
og í hesum sambandi
sigur Marnar Gaard: «Vit
vita ikki, um nýggjar sam-
ráðingar verða, ella um vit
enn einaferð skulu verja
sáttmálahoyssi. Men tað
er upp til tannlæknafel-
agið. Marnar Gaard, ið er
formaður, hevur sjálvur
skrivað uppsagnarbrævið
har tað millum annað
stendur: «Færernes
Tandlægeforening er-
klærer sig samtidig villig
til forhandlinger om en ny
overenskomst og vil
senere fremkomme med et
oplæg». Hetta skriv er frá
22. desember 1983 og tá
segði Meginfelagið seg til
reiðar at samráðast, og nú
eru vit komin út í seinnu
helvt av mars mánað og
einki «oplæg» er komið
enn.

Hvi Jógvan Páll Lassen
verður drigin inn í hesi
viðurskifti nú er okkum
óskiljandi tá hann ikki
hevur verið við í samráð-
ingum síðani 1979.

Sjúkrakassaskipanin

Í samband við greinina er
eitt stykki um sjúkrakass-
arnar, men eisini hetta er
villileiðandi og tí henda
frágreiðing:

Í Føroyum eru 11
læknadømir og innanfyri
hvert læknadømi skal
vera ein sjúkrakassi.
Sambært lóg, samtykt av
Føroya lögtingi, skulu
allir persónar yvir 16 ár
sum eru í kommunu innan-
fyri sanna læknadømi vera
í sjúkrakassa. Eru teir
ikkí annaðhvørt A ella B
limir, so skulu teir skrá-
setast sum C limir.

Limirnir í einum sjúkra-
kassa velja limir í umboðs-
ráðið, ið er hægsti
myndugleiki fyri tann
sjúkrakassan. Umboðs-

ráðið velur síðani eina
nevnd sum stendur til
svars fyri dagliga rakstr-
inum av sjúkrakassanum.

Teir 11 sjúkrakassarnir
sum eru í Føroyum eru
samskipaðir í einum Meg-
infelag. Meginfelagið
velur eina nevnd við 8
limum sum hevur ábyrgd-
ina av tí arbeiði Meginfel-
agið hevur millum aðal-
fundirnar, ið eru annað
hvørt ár. Nevndin í Meg-
infelagnum velur eina ar-
beiðsnevnd uppá 3 limir
sum skipar fyri tí dagliga
arbeiðinum. Umframt
verða smærri nevndir
valdar — sokallaðar sam-
arbeiðsnevndir — til fyri-
reikandi fundir við lækn-
ar, serlæknar og tann-
læknar.

Sjúkrakassamál eru
felagsmál og lógarbroytt-
ingar o.t. skulu tí sam-
tykkjast bæði á Føroya
løgtingi og í Fólkatín-
inum. Staturin letur
studning til sjúkrakass-
arnar í Føroyum og tí
virkar Sikringsstyrelsen
sum millumlið millum
Innanríkisráðið (fyrr
socialmálaráðið) og Meg-
infelagið og er tað Sik-
ringsstyrelsen ið hevur
eftirlit við sjúkrakass-
unum.

Tað seinasta ein hevði
roknað við var, at eitt blað
sum Sosialurin, ið sigur
seg stríðast fyri sosialum
rættvisi, legði eftir størsta
sosiala stovni í samfel-
agnum, nevnliga sjúkra-
kassafelagsskapinum sum
telur meira enn 32.000
limir úr øllum stættum
samfaglsins, hvørs
áhugamálið verða røkt eftir
bestu snarfering og heim-
ildum.

Meginfelag Sjúkrakassa
Føroya
Elias Johansen, form.
Harry S. Johansen
skr.

Sjúkrakassarnir svartiper?

Í Sosialinum leygardagin
17. mars hevði Dag. —
Dagny Joensen, blað-
kvinna — grein, ið hon
kallar 16 ÁR — OG
HANDILSTENN. Av tí
at nógv í hesi grein kann
misskiljast loysa vit
okkum at koma við eini
rættleiðing.

Hósdagin 15. mars varð
skrivarin hjá Meginfel-
agnum uppringdur av D.
Joensen sum spurdi um
hon kundi fáa eina sam-
røðu tá hon hevði áhuga
fyri at vita hvussu sjúkra-
kassaskipanin var upp-
bygd. Tað lá ikki væl fyri
henda dag, men tá hon
segði tað ikki tók langa
tíð, varð hetta jattað.

Hon hevði við sær eitt
ljósprent av kunngerðini

um val av umboðsráði í fø-
royskum sjúkrakassa og út
frá hesum fór samrøðan
fram og varð greitt frá
hvørjar heimildir um-
boðsráðið hevði, hvørjar
uppgávur nevndin í einum
sjúkrakassa hevur og
komið í hesum sambandi
inn á Meginfelagið og tær
uppgávur hesin felags-
skapur hevur.

Spurt varð, um tilfarið
skuldi brúkast til ein fyri-
lestur ella blaðið, men
varð svarað, at tað var tað
ikkí men at tað var gott at
vera vitandi um slík viður-
skifti, tí ofta komu spurn-
ingar til blaðið — eisini um
sjúkrakassaviðurskifti.

So mikið meira undraði
tað okkum at lesa greinina
í nevnda blað — serliga

tað, at tannlæknarnir
høvdu fingið høvi til at
sparka eftir sjúkrakass-
unum, uttan at hesir
høvdu møguleika at svara
aftur. Tí skulu vit koma
við nøkrum viðmerk-
ingum:

Talið av C-limum í Fø-
royum er ikki stórt og tað
eru ikki barnaríkar fam-
iljur, ið eru C-limir.
Sjúkrakassaskipanin er
m.a. ein eyka hjálpi til
barnaríkar familjur, tí um
bert annað av foreldrun-
um er limur, so eru øll
børnini tryggjað til tøy
eru 16 ár.

At 15 ára gomul hava
handilstenn trúgva vit
ikkí og flest allar staðir
eru skúlskyldug børn
tryggjað ókeypis tann-

FØROYSKT TÓGV — FØROYSK PLOGG

SKIPSTROYGGJUTÓGV
HEIMATROYGGJUTÓGV
NAPPÁÐ TÓGV
HÁLVHOSUR - VØTTIR - HÚGVUR
UNDIRKLÆÐIR OG
MYRKAMORREYÐAR TROYGGJUR

NÝTT:

TÆR SÆRA VÆL UMTÓKTU FØROYSKU
BLÆUBUKSURNAR
Skjót og góð avgreiðsla

P/I **tøtingarvirkið**

3815 Gøta

Heldur tú sosialin